

શહેર તેણે પહેલી વાર જોયું હશે. રસ્તો ભૂલી ગયેલું ગભરાયેલું વાછરડું જાણે મારી સામે ઊભું હોય તેમ લાગતું હતું. ચોખ્ખા પેન્ટ-શર્ટ, હાથમાં માર્કશીટની નકલ, તેલ નાખીને, સીધી પાંચી પાડીને ઓળેલા ચપ્પટ વાળ, પગમાં જૂની ચંપલ... પણ આંખમાં એવી જ ચમક. મેં સીધી જ મુઢાની વાત કરી : ‘તારી તેજસ્વી કારકિર્દીથી હું અત્યંત રાજી થઈ છું. તારી આગળ ભણવાની ઇચ્છા છે ખરી? તારે જે પણ કોલેજમાં અને જે પણ લાઈનમાં ભણવું હશે ત્યાં તું ભણી શકીશ. ખર્ચો અમે ભોગવીશું.’ પહેલાં પહેલાં તો એ બોલતાં જ ગભરાયો. મારી સેક્રેટરી મને કહે, ‘બહેન, બિચારો આ શહેર, આ ઑફિસ બધું નવું નવું જોઈને હેબતાઈ ગયો છે. તેને માંડીને વાત કરો. ધીમે ધીમે તેને સમજાવો.’ મને મારી ભૂલ સમજાઈ. છેલ્લે જતાં જતાં શૈલેશ ધીમેથી કહે, ‘બહેન, મને અહીં મેડિકલ, એન્જિનિયરિંગ બધે જ એડમિશન મળે પણ હું તો સુરત મેડિકલ કોલેજમાં ભણીશ. તે અમારા ગામથી સૌથી વધારે નજીક પડે ને, એટલે.’ મેં તેને પૂછ્યું, ‘તારે મહિને કેટલા રૂપિયાની જરૂર પડશે, ભાઈ? તું પૈસાની ચિંતા ન કરતો, પણ દિલ દઈને ભણજે. ત્યાં રહીશ ક્યાં? હોસ્ટેલમાં રહેવું પડશે ને? તે ખર્ચ પણ મને જણાવજે. શૈલેશ કહે, ‘બહેન, હું અહીંથી જતાં જ સુરત થઈને જઈશ. ફી, હોસ્ટેલ અને મેસ ચાર્જિસ બધું જ બરોબર જાણી, સરવાળો કરીને તમને વળતી ટપાલે જણાવીશ.’ થોડા જ દિવસમાં સુંદર અક્ષરે લખેલો શૈલેશનો પત્ર આવ્યો. ‘બહેન, મેં બધી જ તપાસ કરી. મહિને ફીના બારસો થશે. પુસ્તકો તો હું લેવાનો જ નથી. લાઇબ્રેરી સરસ છે. હોસ્ટેલમાં રહું અને મેસમાં ખાઉં તો બહુ મોંઘું થાય છે. બીજા ત્રણ સિનિયર છોકરાઓ સાથે રૂમનું નક્કી કર્યું છે. તેમની જોડે રહીશ. રસોઈ વારાફરતી બનાવી લઈશું. તેના મહિને લગભગ રૂ. ૪૦૦ થશે.’ મેં તેને તરત જ રૂ. ૭૨૦૦નો ડ્રાફ્ટ મોકલી આપ્યો. છ મહિનાની ફી એકસામટી ભરવાની હતી. રહેવા-ખાવાના ખર્ચા પેટે રૂ. ૨૪૦૦ અલગ મોકલ્યા. તરત જ તેનો ‘આભાર’ લખેલ પત્ર આવ્યો. છ મહિના ઝડપથી વીતી ગયા. એક

દિવસ મને સવારના પહોરમાં શૈલેશને પૈસા મોકલવાનું યાદ આવ્યું. મેં રૂ. ૭૨૦૦નો ડ્રાફ્ટ અને રૂ. ૨૪૦૦ કવરમાં રોકડા મોકલી આપ્યા. વળતી ટપાલે મને તેનો આભાર વ્યક્ત કરતો સંદેશ મળ્યો. જોડે એક કવર હતું. એક પત્ર હતો. ‘બહેન, છેલ્લા બે મહિનાથી હું સુરત ન હતો. એક મહિનો રજા હતી અને પછી મહિનો હડતાલ પડી. મારે સુરત જવું જ નથી પડ્યું તેથી તમે મોકલેલ ખર્ચા પેટે વધેલા પૈસા રૂ. ૮૦૦ આ સાથે પરત કરું છું. સ્વીકારશો.’ હું સ્તબ્ધ થઈ ગઈ. આ છોકરાની સચ્ચાઈ જોઈને ગદ્ગદિત થઈ ગઈ. બહોળા કુટુંબનો, ખૂબ જવાબદારીવાળો સૌથી મોટો પુત્ર, રોજના ખાવાનાં સાંસાં, ઘરમાં હાલ્લાં કુસ્તી કરે તેવી સ્થિતિ, વળી યુવાન. એને પોતાને સુરત શહેરમાં મજા કરવાની, હોટલમાં ખાવા-પીવાની, ફિલ્મ જોવાની ક્યારેય ઇચ્છા નહીં થઈ હોય? એણે મને કહ્યું ન હોત તો મને ક્યારેય આ વાતની જાણ ન થાત. તેણે ખર્ચો વધારીને મોકલ્યો હોત તોપણ હું જરાય વિચાર્યા વગર મોકલવાની જ હતી. પણ આટલો ગરીબ છોકરો કેટલો પ્રામાણિક હતો! માની નથી શકાતું ને? પણ હકીકત છે! મોટાભાગે આપણે સૌ માનીએ છીએ કે માણસ પાસે પૈસો આવે, સંપત્તિ આવે એટલે સુખ અને સંતોષ આવે છે અને તેવા લોકો આપોઆપ પ્રામાણિક બની જાય છે. પણ અહીં તો તદ્દન ઊંઘી વાત હતી. મારા જીવનકાળ દરમિયાન ઘણી વાર મેં અનુભવ્યું છે કે પ્રામાણિકતા એ પૈસાવાળાઓનો કે ઉજળિયાત કોમનો ઈજારો નથી. તે જન્મજાત સંસ્કાર છે. આત્માની અણીશુદ્ધતા કોઈ ઊછીની ન આપી શકે. તેના માટે મોટી ડિગ્રીઓની જરૂર નથી. કોઈ યુનિવર્સિટી, ‘સંસ્કારી કેમ બનવું’, ‘પ્રામાણિકતા કેમ પ્રાપ્ત કરવી’ તે વિશેના ક્લાસીસ નથી ચલાવતી. તે ઘરના વાતાવરણથી, મા-બાપની મહેનતથી બાળક શીખે છે. – મને ખાતરી છે કે ડાંગ જિલ્લાનો આ શૈલેશ એક દિવસ તેના જિલ્લાનું જ નહીં, સમસ્ત રાજ્ય અને રાષ્ટ્રનું નામ રોશન કરશે.

લે. : સુધા મૂર્તિ

(સૌજન્ય : જનકલ્યાણમાંથી સાભાર)

- SWEETS
- NAMKEEN
- SHRIKHAND
- MATHHO

KHARGATE | KALIYABID
Bhavnagar. Mo. 9558162761-9428785077
G2, Anikedhya Capitol 2, Mahalaxmi Five Rd,
Paldi, Ahmedabad, Mo. 6353232145